

Brüsszel, 2016.6.7.
COM(2016) 374 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

2016. ÉVI KONVERGENCIAJELENTÉS

**(az Európai Unió működéséről szóló szerződés 140. cikkének (1) bekezdésével
összhangban készítve)
{SWD(2016) 191 final}**

1. A JELENTÉS CÉLJA

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 140. cikkének (1) bekezdésével összhangban a Bizottságnak és az Európai Központi Banknak (a továbbiakban: EKB) legalább kétévente egyszer, vagy valamely eltéréssel rendelkező tagállam¹ kérelmére, jelentést kell tennie a Tanácsnak az eltéréssel rendelkező tagállamok által a gazdasági és monetáris unió megvalósítására vonatkozó kötelezettségeik teljesítésében megtett előrehaladásról. A Bizottság és az EKB legutóbbi konvergenciajelentését 2014 júniusában fogadták el.

A 2016. évi konvergenciajelentés a következő hét, eltéréssel rendelkező tagállamra terjed ki: Bulgária, a Cseh Köztársaság, Horvátország, Magyarország, Lengyelország, Románia és Svédország². A konvergencia állapotának részletesebb értékelése az említett tagállamok esetében e jelentés technikai mellékletében található.

A Bizottság és az EKB által készített jelentések tartalmára az EUMSZ 140. cikkének (1) bekezdése az irányadó. E cikk értelmében a jelentésekben vizsgálni kell azt is, hogy a nemzeti jogszabályok – a nemzeti központi bankok statútumait is beleértve – összeegyeztethetők-e az EUMSZ 130. és 131. cikkével, valamint a Központi Bankok Európai Rendszerének és az Európai Központi Banknak az alapokmányával (a továbbiakban: KBER/EKB-alapokmány). A jelentéseknek továbbá meg kell vizsgálniuk, hogy a konvergenciakritériumok alapján (árstabilitás, államháztartás, árfolyam-stabilitás, hosszú távú kamatlábak) és más, az EUMSZ 140. cikke (1) bekezdésének utolsó albekezdésében említett tényezők figyelembevételével elérték-e az érintett tagállamban a fenntartható konvergencia magas fokát. A négy konvergenciakritériumot a Szerződésekhez csatolt jegyzőkönyv (a konvergenciakritériumokról szóló 13. jegyzőkönyv) tartalmazza.

A pénzügyi és gazdasági válság az euróövezeti államadósság-válsággal együtt felszínre hozta a gazdasági és monetáris unió (a továbbiakban: GMU) jelenlegi gazdasági kormányzási rendszerének hiányosságait, és megerősítette, hogy annak eszközeit átfogóbban kell alkalmazni. A GMU fenntartható működésének biztosítása céljából megkezdődött az Unió gazdasági kormányzásának általános megerősítése. A konvergencia értékelése így összekapcsolódik az átfogóbb európai szemeszterrel, amely integrált módon vizsgálja a GMU-nak a költségvetés fenntarthatóságával, a versenyképességgel, a pénzügyi piacok stabilitásával és a gazdasági növekedéssel kapcsolatos gazdaságpolitikai kihívásait. A gazdasági kormányzás reformjának kulcsfontosságú – a tagállamok konvergenciafolyamatát és annak fenntarthatóságát szigorúbb értékelés alá vető – újításai között a túlzotthiány-eljárásnak a Stabilitási és Növekedési Paktum 2011-es reformjával való szigorítása, valamint a makrogazdasági egyensúlyhiányok felügyeletére szolgáló új eszközök bevezetése említendő. Ez a jelentés leginkább a 2016. évi konvergenciaprogramok értékelésén és a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás megállapításain alapul³.

¹ Azokat a tagállamokat, amelyek még nem teljesítették az euró bevezetéséhez szükséges feltételeket, eltéréssel rendelkező tagállamoknak nevezik. Dánia és az Egyesült Királyság a Maastrichti Szerződés elfogadása előtt kikötötték a kivülmaradás lehetőségét, és nem vesznek részt az EMU harmadik szakaszában.

² Dánia és az Egyesült Királyság nem jelezte szándékát az euró bevezetésére, ezért a jelentés ezekkel az országokkal nem foglalkozik.

³ A Bizottság a riasztási mechanizmus keretében készült ötödik jelentését 2015 novemberében, a kapcsolódó részletes vizsgálatok következtetéseit pedig 2016 márciusában tette közzé.

Konvergenciakritériumok

Annak vizsgálata, hogy a **nemzeti jogszabályok**, többek között a nemzeti központi bank statútumai, **összeegyeztethetők-e** az EUMSZ 130. cikkével és az összeegyeztethetőségre vonatkozó előírást tartalmazó 131. cikkével, magában foglalja a monetáris finanszírozás tilalma (123. cikk) és a kiváltságos hozzáférés tilalma (124. cikk) betartásának; a KBER céljaival (127. cikk (1) bekezdés) és feladataival (127. cikk (2) bekezdés) való konzisztenciának, és egyéb, a központi bankok KBER-be való integrációjához kapcsolódó szempontoknak az értékelését.

Az **árstabilitási kritérium** meghatározása az EUMSZ 140. cikke (1) bekezdésének első francia bekezdésében szerepel: *„az árstabilitás magas fokának elérése [...] olyan inflációs ráta esetén áll fenn, amely közel esik az árstabilitás tekintetében legjobb eredményt felmutató legfeljebb három tagállaméhoz”*.

A konvergenciakritériumokról szóló jegyzőkönyv 1. cikke továbbá úgy rendelkezik, hogy *„Az [...] árstabilitási kritérium azt jelenti, hogy egy tagállam fenntartható árstabilitással és a vizsgálatot megelőző egy éves időszakon keresztül az árstabilitást illetően legjobb eredményt felmutató legfeljebb három tagállam átlagos inflációs rátáját legfeljebb 1,5 százalékponttal meghaladó inflációs rátával rendelkezik. Az inflációt a fogyasztói árindex segítségével összehasonlítható alapon, a tagállami fogalom meghatározások közötti eltérések figyelembevételével kell meghatározni”*⁴. Az előírt fenntarthatóság miatt a kielégítő inflációs teljesítményt alapvetően nem az ideiglenes tényezők, hanem az inputköltségek és más, az árak alakulását strukturális szempontból befolyásoló tényezők alakítása révén kell elérni. Ezért a konvergencia vizsgálata magában foglalja az inflációs kilátásokra hatással lévő tényezők értékelését, és figyelembe veszi a Bizottság szolgálatainak legutóbbi inflációs előrejelzéseit is⁵. Ezzel összefüggésben a jelentés vizsgálja azt is, hogy az ország az elkövetkező hónapokban várhatóan megfelel-e majd a referenciaértéknek.

Az inflációs referenciaérték a számítások szerint 2016 áprilisában 0,7 %⁶, a három legjobban teljesítő tagállam pedig Bulgária, Szlovénia és Spanyolország⁷.

Indokolt a legjobb teljesítményű országok közül kizárni azokat, amelyeknek az inflációs rátája nem tekinthető érdemi viszonyítási alapnak a többi tagállam számára⁸. Ilyen, kiugró értékeket felmutató országokat korábban a 2004., a 2010., a 2013. és a 2014. évi konvergenciajelentésben azonosítottak⁹. A jelenlegi helyzetben indokolt kiugrónak tekinteni Ciprust és Romániát, mivel inflációs rátájuk jóval eltért az euróövezet átlagától, és bevonásuk kedvezőtlenül befolyásolná a referenciaértéket és így a kritérium valósághűségét¹⁰. Ciprus esetében a mélyen negatív inflációs ráta

⁴ Az árstabilitási kritérium alkalmazásában az inflációt a 2494/95/EK tanácsi rendeletben meghatározott harmonizált fogyasztói árindexszel (HICP) mérik.

⁵ A jelentés valamennyi inflációs előrejelzése és egyéb változói a Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzéséből származnak. A Bizottság szolgálatai az előrejelzéseket a kielégítő mélységben ismert intézkedések figyelembevételével, változatlan politikát feltételezve, a külső változóknál szokásos feltételezésekre alapozzák.

⁶ A jelentésben használt adatok záró dátuma 2016. május 18.

⁷ A vonatkozó 12 havi átlagos inflációs ráták a következők: -1,0 %, -0,8 % és -0,6 %.

⁸ Az „árstabilitás tekintetében legjobb eredményt felmutató” fogalom alkalmazását az EUMSZ 140. cikkének (1) bekezdése szerint kell értelmezni, és nem az a célja, hogy általános minőségi ítéletet képviseljen valamely tagállam gazdasági teljesítményét illetően.

⁹ Litvánia, Írország és Görögország, illetve 2014-ben Görögország, Bulgária és Ciprus.

¹⁰ 2016 áprilisában Ciprus és Románia 12 hónapos átlagos inflációs rátája -1,8 % és -1,3 % volt, az euróövezet pedig 0,1 %.

főként a kiigazítási igényeket és a gazdaság kivételes helyzetét tükrözte. Románia esetében főként a héakulcsok jelentős csökkentése az ok. A fentiek miatt Bulgáriát, Szlovéniát és Spanyolországot, azaz a sorban következő legalacsonyabb átlagos inflációs rátával rendelkező tagállamokat vettük figyelembe a referenciaérték kiszámításához.

Az **államháztartásra vonatkozó konvergenciakritériumot** az EUMSZ 140. cikke (1) bekezdésének második francia bekezdése a következőképpen határozza meg: „*az állam pénzügyi helyzetének fenntarthatósága; ezt olyan költségvetési egyenleg elérése mutatja, amely nem rendelkezik a 126. cikk (6) bekezdése értelmében vett túlzott hiánnyal*”. A konvergenciakritériumokról szóló jegyzőkönyv 2. cikke továbbá megállapítja, hogy ez a kritérium azt jelenti, hogy „*a vizsgálat időpontjában a tagállam nem áll a Tanács által a túlzott hiány fennállásáról az említett Szerződés 126. cikke (6) bekezdésének értelmében hozott határozat hatálya alatt*”. A gazdasági és monetáris unió gazdasági kormányzása átfogó fejlesztésének részeként 2011-ben megerősítették az államháztartásra vonatkozó másodlagos jogszabályokat, többek között a Stabilitási és Növekedési Paktumot módosító új rendeletekkel¹¹.

Az EUMSZ az **árfolyam-kritériumot** a 140. cikk (1) bekezdésének harmadik francia bekezdésében úgy határozza meg, mint „*az Európai Monetáris Rendszer árfolyam-mechanizmusa által előírt normál ingadozási sávok betartása legalább két évig anélkül, hogy az euróval szemben leértékelésre kerülne sor*”.

A konvergenciakritériumokról szóló jegyzőkönyv 3. cikke a következőkről rendelkezik: „*(...) az Európai Monetáris Rendszer árfolyam-mechanizmusában történő részvételre vonatkozó kritérium azt jelenti, hogy egy tagállam a vizsgálatot megelőző legalább két éven keresztül komoly feszültségek nélkül az Európai Monetáris Rendszer árfolyam-mechanizmusa által előírt normál ingadozási sávokon belül maradt. Így különösen azt, hogy ugyanezen időszak alatt a tagállam saját kezdeményezésére nem értékelte le valutájának bilaterális középárfolyamát az euróval szemben*”¹².

Az árfolyam-stabilitás értékeléséhez e jelentés a 2014. május 19. és 2016. május 18. közötti kétéves időszakot veszi figyelembe. Az árfolyam-stabilitási kritérium vizsgálatakor a Bizottság kiegészítő mutatók – például a devizatartalékok és a rövid távú kamatlábak – alakulását, valamint a szakpolitikai intézkedések – többek között devizapiaci intervenciók és adott esetben nemzetközi pénzügyi segítségnyújtás – árfolyam-stabilitás fenntartásában betöltött szerepét is figyelembe veszi. Az e konvergenciajelentésben vizsgált tagállamok közül jelenleg egy sem vesz részt az ERM II-ben. Az ERM II-be való belépésről a tagállam kérelmét követően az ERM II résztvevői konszenzussal határoznak.

¹¹ 2011. december 13-án hatályba lépett a nemzeti költségvetési keretrendszerekre vonatkozó minimumkövetelményekről szóló irányelv, két új rendelet a makrogazdasági felügyeletről, és a Stabilitási és Növekedési Paktumot módosító három rendelet (a makrogazdasági felügyeletről szóló két rendelet egyike és a Stabilitási és Növekedési Paktumot módosító három rendelet egyike tartalmazza az euróvezeti tagállamokra vonatkozó új érvényesítési mechanizmusokat). Az adósságkritériumnak a túlzotthiány-eljárásba történő gyakorlati átültetése mellett a módosítások számos fontos újítást vezettek be a Stabilitási és Növekedési Paktumba, többek között az országspecifikus középtávú költségvetési célkitűzés irányába való előrelépés értékelését kiegészítő kiadási referenciaértéket.

¹² Az árfolyam-kritérium teljesülésének értékelésénél a Bizottság megvizsgálja, hogy az árfolyam az ERM II középárfolyama közelében maradt-e, miközben a 2003. április 5-i athéni informális ECOFIN-Tanácsnak a csatlakozó országokról és az ERM II-ről szóló közös nyilatkozatával összhangban a felértékelés indokait is figyelembe veheti.

Az EUMSZ 140. cikke (1) bekezdése negyedik francia bekezdésének követelménye: „az eltéréssel rendelkező tagállam által elért konvergencia és a tagállamnak az árfolyam-mechanizmusban való részvételének fenntarthatósága, ami a **hosszú távú kamatszintben tükröződik**”. A konvergenciakritériumokról szóló jegyzőkönyv 4. cikke továbbá úgy rendelkezik, hogy „[a] kamatokra vonatkozó konvergenciakritérium azt jelenti, hogy egy tagállam a vizsgálatot megelőző egy éves időszakon keresztül az árstabilitást illetően legjobb eredményt felmutató legfeljebb három tagállam átlagos nominális hosszú távú kamatát legfeljebb 2 százalékponttal meghaladó kamattal rendelkezett. A kamatokat a hosszú lejáratú államkötvények vagy azokkal összehasonlítható értékpapírok alapján, a tagállami fogalommeghatározások közötti eltérések figyelembevételével kell meghatározni”.

A számítások szerint 2016 áprilisában a referencia-kamatláb 4,0 % volt¹³.

Az EUMSZ 140. cikkének (1) bekezdése a gazdasági integráció és a konvergencia szempontjából fontos **egyéb tényezők** vizsgálatát is előírja. Ilyen egyéb tényező a piacok integrációja, a folyó fizetési mérleg helyzete és alakulása, továbbá a fajlagos bérköltségek alakulása és az egyéb árindexek. Az utóbbiak az árstabilitás értékeléséhez tartoznak. A további tényezők fontos mutatók abban a tekintetben, hogy az adott tagállam euróövezetbe való integrációja nehézségek nélkül valósulna-e meg, és átfogóbb képet adnak a konvergencia fenntarthatóságáról.

2. BULGÁRIA

A jogszabályok összeegyeztethetőségére és a konvergenciakritériumok teljesítésére vonatkozó értékelés fényében és az egyéb releváns tényezőket is figyelembe véve a Bizottság úgy ítéli meg, hogy Bulgária nem teljesíti az euró bevezetésére vonatkozó feltételeket.

A bolgár jogszabályok – különösen a Bolgár Nemzeti Bankról szóló törvény – **nem felelnek meg teljes mértékben** az EUMSZ összeegyeztethetőségről szóló 131. cikkének. Összeegyeztethetlenségek és hiányosságok állnak fenn a következő területeken: a központi bank függetlensége, a monetáris finanszírozás tilalma és a központi banknak a KBER-be történő integrációja az euró bevezetésének időpontjában (az EUMSZ 127. cikkének (2) bekezdésében és a KBER/EKB-alapokmány 3. cikkében meghatározott feladatokkal összefüggésben).

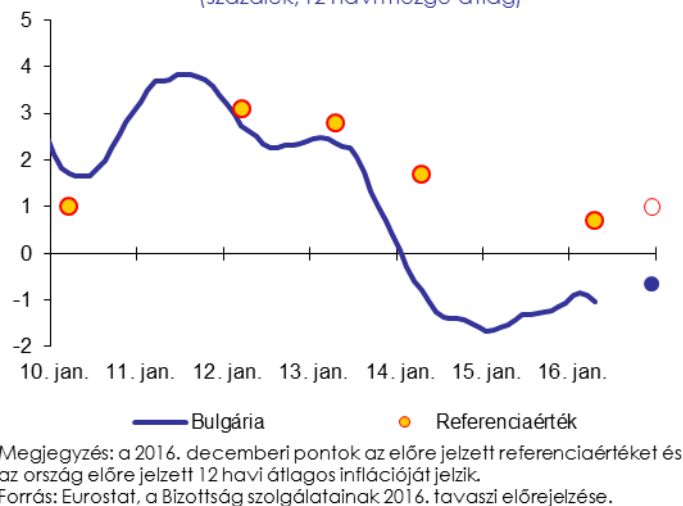
Bulgária teljesíti az árstabilitási kritériumot. Bulgáriában az átlagos inflációs ráta a 2016 áprilisát megelőző 12 hónapban -1,0 % volt, tehát jóval a 0,7 %-os referenciaérték alatt maradt, és az előrejelzés szerint a következő hónapokban is jóval a referenciaérték alatt marad.

Az éves HICP-infláció rátája Bulgáriában 2013 nyara óta negatív, ami a dezinflációs tényezők szokatlanul nagymértékű együttes fennállásával magyarázható. Az infláció 2015 januárjában -2,4 %-os mélypontra süllyedt, majd 2015 májusában -0,3 %-ra nőtt, de azóta újból csökken. A maginfláció szinte az egész elmúlt két évben negatív volt, így 2016 elején is. A negatív inflációt többek között a belső kereslet gyengesége és az importárak csökkenése okozta. 2016 áprilisában az éves HICP-infláció -2,5 %-on állt.

¹³ A 2016. áprilisi referenciaérték kiszámítása a következő módon történt: Bulgária (2,5 %), Szlovénia (1,8 %) és Spanyolország (1,8 %), átlagos hosszú távú kamatlábainak egyszerű átlaga, plusz két százalékpont.

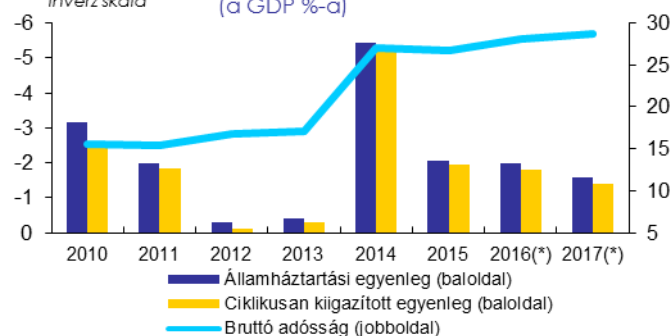
A csökkenő nyersanyagárak hatásának lassú lecsengésével az infláció várhatóan fokozatosan emelkedni kezd majd, noha 2016 nagy részében valószínűleg negatív marad. Ennek megfelelően a Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzése szerint az éves átlagos infláció 2016-ban $-0,7\%$, 2017-ben pedig $0,9\%$ lesz. Bulgária alacsony árszínvonala (a 2014. évi euróövezeti átlag 47% -a) hosszú távon további jelentős árszínvonal-konvergencia lehetőségére enged következtetni.

2a. ábra: Bulgária – Inflációs kritérium 2010 óta
(százalék, 12 havi mozgó átlag)

Bulgária teljesíti az államháztartásra vonatkozó kritériumot. Bulgária nem áll túlzott hiányról szóló tanácsi határozat hatálya alatt. A GDP-arányos államháztartási hiány – főként a pénzügyi szektort támogató intézkedések miatt – a 2013. évi $0,8\%$ -ról 2014-ben $5,4\%$ -ra nőtt. A GDP-arányos hiány 2015-ben $2,1\%$ volt, és a Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi, változatlan politikát és a gazdaság élénkülését feltételező előrejelzése szerint 2016-ban várhatóan $2,0\%$ -ra, 2017-ben pedig $1,6\%$ -ra fog csökkenni. A bruttó államadósság aránya 2015-ben a GDP $26,7\%$ -ára csökkent, de az előrejelzések szerint 2016-ban a GDP $28,1\%$ -ára, 2017-ben pedig a GDP $28,7\%$ -ára fog emelkedni. A 2016. évi konvergenciaprogram Bizottság általi értékelése alapján Bulgária várhatóan nagyrészt meg fog felelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek. Mindazonáltal további intézkedésekre lesz szükség ahhoz, hogy az ország mind 2016-ban, mind 2017-ben megfeleljen a követelményeknek. A bolgár költségvetési keretet nemrégiben több egymást követő jogalkotási lépéssel megerősítették, a hangsúly most a végrehajtásra helyeződik át.

2b. ábra: Bulgária – Államháztartási egyenleg és adósság
(a GDP %-a)

Bulgária nem teljesíti az árfolyam-kritériumot. A bolgár leva nem vesz részt az ERM II-ben. A bolgár nemzeti bank az árstabilitásra vonatkozó elsődleges célkitűzését a valutatanácsi rendszer keretében rögzített árfolyamhorgony révén szándékozik elérni. Bulgária 1997-ben vezette be a valutatanácsi rendszert, a bolgár levát először a német márkához, majd később az euróhoz kötötte. Egyéb mutatók, például a devizatartalékok és a rövid távú kamatlábak alakulása, azt jelzik, hogy a befektetők szemében Bulgária kockázati megítélése továbbra is kedvező. A valutatanácsi rendszer ellenálló képességét továbbra is erősítik a számottevő hivatalos tartalékok. A kétéves értékelési időszakban a bolgár leva a valutatanácsi rendszer működésének megfelelően teljesen stabil maradt az euróhoz képest.

Bulgária teljesíti a hosszú távú kamatlábak konvergenciájára vonatkozó kritériumot. Az átlagos hosszú távú kamatláb Bulgáriában a 2016 áprilisa előtti egy évben 2,5 % volt, tehát a 4,0 %-os referenciaérték alatt maradt. A hosszú távú kamatlábak Bulgáriában a 2014. eleji mintegy 3,5 % körüli szintről 2015 elejére mintegy 2,5 %-ra csökkentek. Az euróövezet hosszú lejáratú referenciakötvényeihez¹⁴ viszonyított hozamkülönbözet 2014 második felében – részben Bulgária bankproblémái miatt – jelentősen nőtt, de 2015-ben csökkent. A német referenciakötvényhez viszonyított hozamkülönbözet 2016 elején újból nőtt, mintegy 230 bázispontra.

Az értékelés során **egyéb tényezők** vizsgálatára is sor került, beleértve a fizetési mérleg alakulását és a piacok integrációját. Bulgária külső egyenlege 2015-ben jelentős többletet mutatott. A kereskedelmi és a tőkemérleg egyenlegének 2013 és 2015 közötti javulása több mint ellensúlyozta a másodlagos jövedelmi mérleg romlását. A bolgár gazdaság kereskedelmi és befektetési kapcsolatai révén jól integrálódott az euróövezetbe. Az üzleti környezetet jellemző kiválasztott mutatók alapján megállapítható, hogy Bulgária rosszabbul teljesít, mint az euróövezeti tagállamok többsége. Bulgária pénzügyi szektora jól integrálódott az uniós pénzügyi szektorba, különösen bankrendszere nagyarányú külföldi tulajdona révén. A makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás összefüggésében Bulgáriát 2016-ban részletes vizsgálatnak vetették alá, amely feltárta, hogy Bulgáriában továbbra is túlzott makrogazdasági egyensúlyhiány tapasztalható. A gazdaságot a pénzügyi szektor fennmaradó sérülékenysége és a korlátozott munkaerőpiaci kiigazítással összefüggésben a magas vállalati adósságállomány jellemzi.

3. A CSEH KÖZTÁRSASÁG

A jogszabályok összeegyeztethetőségére és a konvergenciakritériumok teljesítésére vonatkozó értékelés fényében és az egyéb vonatkozó tényezőket is figyelembe véve, a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a Cseh Köztársaság nem teljesíti az euró bevezetésére vonatkozó feltételeket.

A cseh jogszabályok – különösen a Cseh Nemzeti Tanács 6/1993. sz. törvénye a Cseh Nemzeti Bankról (a ČNB-törvény) – **nem felelnek meg teljes mértékben az**

¹⁴ Az országoknak az euróövezet hosszú lejáratú referenciakötvényeihez viszonyított hosszú távú kamatláb-különbözetét az Eurostat által a GMU konvergenciakritériuma keretében figyelembe vett kötvények hozamára vonatkozóan havonta közzétett adatsorokból („EMU convergence criterion bond yields”) számítják ki (n.b. az euróövezet referenciakötvénye helyett a német referenciakötvényt használva). Az adatsorokat az EKB is közzéteszi, „a konvergencia értékelésének céljára kifejlesztett hosszú távú harmonizált kamatláb” megnevezés alatt.

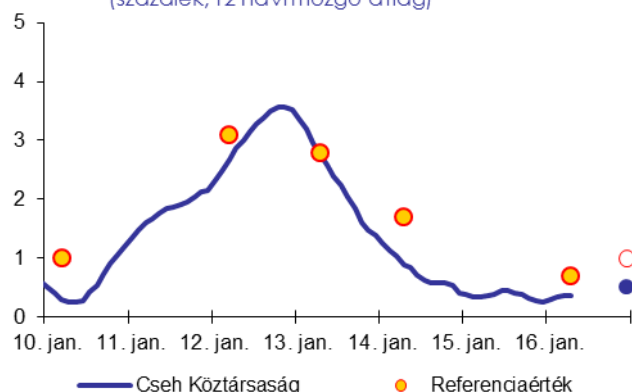
EUMSZ összeegyeztethetőségről szóló 131. cikkének. Összeegyeztethetlenségek a következő területeken merülnek fel: a központi bank függetlensége és a központi banknak a KBER-be történő integrációja az euró bevezetésének időpontjában (a ČNB célkitűzéseivel és a KBER-nek az EUMSZ 127. cikkének (2) bekezdésében és a KBER/EKB-alapokmány 3. cikkében meghatározott feladataival összefüggésben). Emellett a ČNB-törvényben is vannak hiányosságok a monetáris finanszírozás tilalma és a KBER-feladatok tekintetében.

A Cseh Köztársaság teljesíti az árstabilitási kritériumot. A Cseh Köztársaság átlagos inflációs rátája a 2016. áprilist megelőző 12 hónapban 0,4 % volt, tehát a 0,7 %-os referenciaérték alatt maradt, és az előrejelzés szerint a következő hónapokban is a referenciaérték alatt marad.

Az árak növekedése 2014-ben jelentősen mérséklődött, az éves HICP-infláció rátája átlagosan 0,4 %-ra csökkent. Ez főként az energiaárak jelentős negatív hozzájárulására vezethető vissza, amely az olajáraknak a belföldi üzemanyagárakra átgyűrűző gyors esését tükrözi, miközben az élelmiszerek és a szolgáltatások inflációs hozzájárulása is csökkent. Az infláció 2015 első felében némileg felgyorsult, de az év második felében az élelmiszer- és az energiaárak újbóli csökkenése miatt ismét lelassult. Az éves HICP-infláció rátája így 2015-ben átlagosan 0,3 %-ot tett ki, majd 2016 elején némileg feljebb kúszott, és 2016. áprilisában 0,5 %-on állt.

Az infláció az előrejelzések szerint 2016-ban visszafogott marad, mivel az olaj- és az élelmiszerárak 2015 második felében bekövetkezett csökkenése továbbra is mérséklő hatást gyakorol az éves szintű rátára. Az előrejelzés távlatában azonban a belföldi inflációs nyomás várhatóan erősödni fog, különösen a szolgáltatások árai tekintetében. Ennek eredményeként a Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzése szerint az éves HICP-infláció 2016-ban átlagosan 0,5 %, 2017-ben pedig 1,4 % lesz. A Cseh Köztársaság árszínvonala (a 2014. évi euróövezeti átlag mintegy 63 %-a) hosszú távon árszínvonal-konvergencia lehetőségére enged következtetni.

3a. ábra: Cseh Köztársaság – Inflációs kritérium 2010 óta
(százalék, 12 havi mozgó átlag)

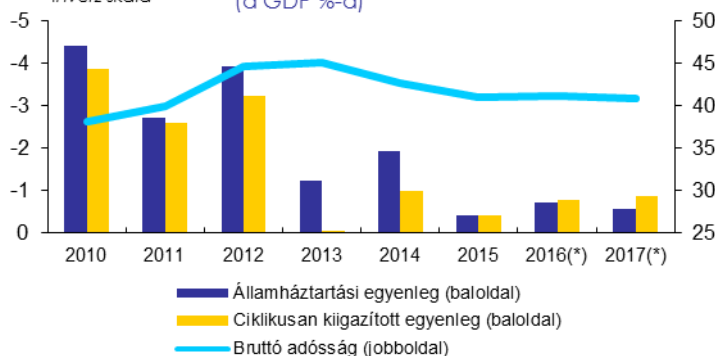

Megjegyzés: a 2016. decemberi pontok az előre jelzett referenciaértéket és az ország előre jelzett 12 havi átlagos inflációját jelzik.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzése.

A Cseh Köztársaság teljesíti az államháztartásra vonatkozó kritériumot. A Cseh Köztársaság nem áll túlzott hiányról szóló tanácsi határozat hatálya alatt. A GDP-arányos államháztartási hiány lényegesen, a 2014. évi 1,9 %-ról 2015-ben 0,4 %-ra csökkent. A Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi, változatlan politikát feltételező előrejelzése szerint az államháztartási hiány 2016-ban a GDP 0,7 %-a, 2017-ben

pedig a GDP 0,6 %-a lesz. A GDP-arányos bruttó államadósság a 2013. évi 45,1 %-os csúcstérlekről 2015-ben 41,1 %-ra csökkent, és az előrejelzések szerint 2017-ben 40,9 %-ra esik. A 2016. évi konvergenciaprogram Bizottság általi értékelése alapján a Cseh Köztársaság várhatóan meg fog felelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek. A Cseh Köztársaság költségvetési kerete a leggyengébbek között van az EU-ban. A keret megerősítését célzó reformcsomag elfogadása sorozatos késéseket szenved, ami hátráltatja a nemzeti költségvetési keretlekről szló irányelv cseh jogrendbe való, eredetileg 2013 végére esedékes átültetésének befejezését.

3b. ábra: Cseh Köztársaság – Államháztartási egyenleg és adósság
Inverz skála (a GDP %-a)

(*) A Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzése.

Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatai.

A Cseh Köztársaság nem teljesíti az árfolyam-kritériumot. A cseh korona nem vesz részt az ERM II-ben. A Cseh Köztársaság árfolyam-lebegtetési rendszert működtet, ami lehetővé teszi a központi bank devizapiaci intervencióját. 2013. november 7-én a cseh nemzeti bank (ČNB) bejelentette, hogy devizapiaci intervenciót hajt végre a korona gyengítésére, hogy annak euróval szembeni árfolyama 27 CZK/EUR fölött legyen. Ennek eredményeként a korona a 26 CZK/EUR alatti értékről gyorsan 27 CZK/EUR fölé gyengült, majd 2014 egészében és 2015 első felében átlagosan 27,5 CZK/EUR körüli árfolyamon, alacsony volatilitás mellett váltották. Az árfolyam 2015 közepén 27 CZK/EUR közelébe erősödött, majd 2015 második felében és 2016 elején a ČNB által előírt alsó határ közelében maradt. A vizsgálati időszakot megelőző két évben a korona az euróval szemben mintegy 1,6 %-kal felértékelődött.

A Cseh Köztársaság teljesíti a hosszú távú kamatlábak konvergenciájára vonatkozó kritériumot. Az átlagos hosszú távú kamatláb a Cseh Köztársaságban a 2016 áprilisa előtti egy évben 0,6 % volt, tehát jóval a 4 %-os referenciaérték alatt maradt. A hosszú távú kamatlábak a Cseh Köztársaságban 2014 eleje és 2015 áprilisa között csökkenő tendenciát követtek, és a 2,4 % feletti értékről 0,3 % alá estek, majd 2015 júniusában 1 % fölé ugrottak, de 2015 második felében fokozatosan újból csökkenni kezdtek. A német referenciaalkötvényhez viszonyított kamatkülönbözet 2016 elején 25 bázispont körül mozgott.

Az értékelés során **egyéb tényezők** vizsgálatára is sor került, beleértve a fizetési mérleg alakulását és a piacok integrációját. A Cseh Köztársaság külső egyenlege az elmúlt két évben is többletet mutatott, és a GDP 1 %-a alatti 2014. évi értékről 2015-ben a GDP 3 %-a fölé emelkedett. A cseh gazdaság kereskedelmi és befektetési kapcsolatai révén igen szorosan integrálódott az euróövezetbe. Az üzleti környezetet jellemző kiválasztott mutatók alapján megállapítható, hogy a Cseh Köztársaság nemzetközi rangsorokban elfoglalt helyezése javult, és megközelítette az euróövezet

átlagát. A cseh pénzügyi szektor igen jól integrálódott az uniós pénzügyi szektorba, különösen a pénzügyi közvetítőkre jellemző nagyarányú külföldi tulajdon révén.

4. HORVÁTORSZÁG

A jogszabályok összeegyeztethetőségére és a konvergenciakritériumok teljesítésére vonatkozó értékelés fényében és az egyéb releváns tényezőket is figyelembe véve a Bizottság úgy ítéli meg, hogy Horvátország nem teljesíti az euró bevezetésére vonatkozó feltételeket.

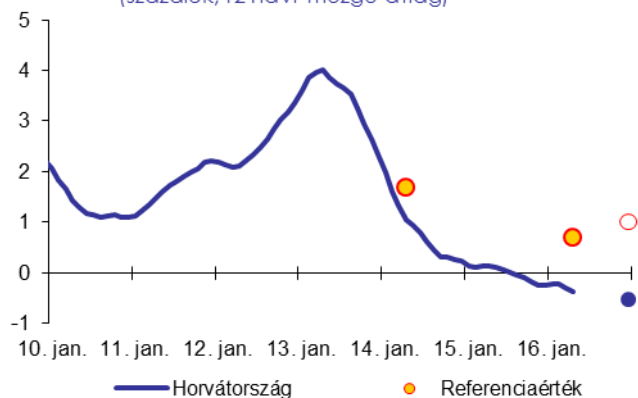
A horvát jogszabályok teljes mértékben megfelelnek az EUMSZ összeegyeztethetőségről szóló 131. cikkének.

Horvátország teljesíti az árstabilitási kritériumot. Horvátországban az átlagos inflációs ráta a 2016 áprilisát megelőző 12 hónapban $-0,4\%$ -volt, tehát a $0,7\%$ -os referenciaérték alatt maradt, és várhatóan a következő hónapokban is jóval a referenciaérték alatt marad.

Az éves HICP-infláció rátája Horvátországban 2014-ben átlagosan $0,2\%$ -ot tett ki, mivel az energián kívüli ipari termékek és a feldolgozatlan élelmiszerek árainak esése mérsékelte a ráta növekedését. Az inflációs ráta 2014 decemberében a negatív tartományba süllyedt, és az energiaárak gyors zuhanása miatt szinte 2015 egészében negatív maradt. A HICP-infláció 2015-ben így átlagosan $-0,3\%$ volt, majd 2016 elején még tovább csökkent, és 2016 áprilisában $-0,9\%$ -on állt.

A Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzése szerint az éves HICP-infláció várhatóan 2016-ban is negatív marad, ami főként az energiaárak esését tükrözi. 2017-ben viszont várhatóan pozitív értéket vesz fel, mivel az alacsonyabb energiaárak negatív hatása fokozatosan lecseng, a gazdaság folytatódó élénkülése pedig a fogyasztói árak növekedése felé hat. Így az előrejelzések szerint az éves átlagos HICP-infláció 2016-ban $-0,6\%$, 2017-ben pedig $0,7\%$ lesz. Horvátország árszínvonala (a 2014. évi euróövezeti átlag mintegy 65% -a) hosszú távon további árszínvonal-konvergencia lehetőségére enged következtetni.

4a. ábra: Horvátország – Inflációs kritérium 2010 óta
(százalék, 12 havi mozgó átlag)

Megjegyzés: a 2016. decemberi pontok az előre jelzett referenciaértéket és az ország előre jelzett 12 havi átlagos inflációját jelzik.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzése.

Horvátország nem teljesíti az államháztartásra vonatkozó kritériumot. Horvátország jelenleg túlzott hiány fennállásáról szóló határozat (a Tanács 2014. január 28-i határozata) hatálya alá tartozik, amelyben a Tanács a hiány 2016-ig történő korrigálását ajánlotta. Az államháztartás hiánya 2014-ben a GDP $5,5\%$ -ára emelkedett, majd 2015-ben a GDP $3,2\%$ -ára csökkent. A Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzése szerint a GDP-arányos hiány 2016-ban $2,7\%$ -ra, 2017-ben

pedig 2,3 %-ra csökken. A GDP-arányos államadósság az előrejelzések szerint 2016-ban 87,6 %-os csúcstétőziken, majd 2017-ben enyhén mérséklődik. A 2016. évi konvergenciaprogram Bizottság általi értékelése alapján fennáll a kockázata annak, hogy Horvátország nem fog megfelelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek. Következésképp további intézkedésekre lesz szükség ahhoz, hogy az ország 2017-ben megfeleljen a követelményeknek. A horvát költségvetési keret szerkezete és alkalmazása bizonyos közelmúltbeli kedvező fejlemények ellenére továbbra is meglehetősen gyenge, ami főként a költségvetési tervek módosításának gyakoriságára és nagyságrendjére, a költségvetésen kívüli műveletek mértékére és a nemzeti monitoringtestület függetlenségét óvó biztosítékok elégtelenségére vezethető vissza.

Horvátország nem teljesíti az árfolyam-kritériumot. A horvát kuna nem vesz részt az ERM II-ben. A horvát nemzeti bank szűk sávú árfolyam-lebegtetési rendszert működtet, és az árstabilitásra vonatkozó elsődleges célkitűzése megvalósításához az árfolyamot használja fő nominális horgonyként. A horvát nemzeti bank nemzetközi tartalékai 2014-ben 12 milliárd EUR felett mozogtak, majd 2015 első negyedében 14 milliárd EUR fölé nőttek, de 2015 végén némi csökkenés után mintegy 13,7 milliárd EUR-t tettek ki (a GDP 31 %-a). Az elmúlt két évben a kuna euróhoz viszonyított árfolyama nagyjából stabil maradt, 7,6 HRK/EUR körül mozgott. Továbbra is megfigyelhető volt az az éven belüli tendencia, hogy az árfolyam az idegenforgalmi ágazat devizabevételei miatt tavasszal ideiglenesen felértékelődik.

Horvátország teljesíti a hosszú távú kamatlábak konvergenciájára vonatkozó kritériumot. Az átlagos hosszú távú kamatláb Horvátországban a 2016 áprilisa előtti egy évben 3,7 % volt, tehát a 4 %-os referenciaérték alatt maradt. Horvátországban a hosszú távú kamatlábak a 2014. eleji 5 %-ot meghaladó értékről 2015 második negyedévében mintegy 3 %-ra csökkentek, de 2015 második felében mintegy 3,9 %-ra kúsztak vissza. A német referenciakötvényhez viszonyított kamatkülönbség 2016 elején mintegy 350 bázisponton állt.

Az értékelés során **egyéb tényezők** vizsgálatára is sor került, beleértve a fizetési mérleg alakulását és a piacok integrációját. Horvátország külső egyenlegének (vagyis a folyó fizetési mérleg és a tőkemérleg együttes egyenlegének) GDP-arányos többlete jelentősen, a 2014. évi 1 %-ról 2015-ben mintegy 5,6 %-ra nőtt, ami részben a svájci frankban denominált hitelek törvényben előírt konverziójával összefüggésben a külföldi tulajdonú bankok által elszenvedett veszteségekre vezethető vissza. A horvát gazdaság kereskedelmi és befektetési kapcsolatai révén jól

integrálódott az euróövezetbe. Az üzleti környezetet jellemző kiválasztott mutatók alapján megállapítható, hogy Horvátország rosszabbul teljesít, mint az euróövezeti tagállamok többsége. A hazai bankok külföldi tulajdona révén a pénzügyi szektor igen jól integrálódott az EU pénzügyi rendszerébe. A makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás összefüggésében Horvátországot 2016-ban részletes vizsgálatnak vetették alá, amely feltárta, hogy Horvátországban továbbra is túlzott makrogazdasági egyensúlyhiány tapasztalható. A sebezhetőség hátterében a magas szintű állami, vállalati és külső adósságállomány és a magas munkanélküliség együttese állt.

5. MAGYARORSZÁG

A jogszabályok összeegyeztethetőségére és a konvergenciakritériumok teljesítésére vonatkozó értékelés fényében és az egyéb releváns tényezőket is figyelembe véve a Bizottság úgy ítéli meg, hogy Magyarország nem teljesíti az euró bevezetésére vonatkozó feltételeket.

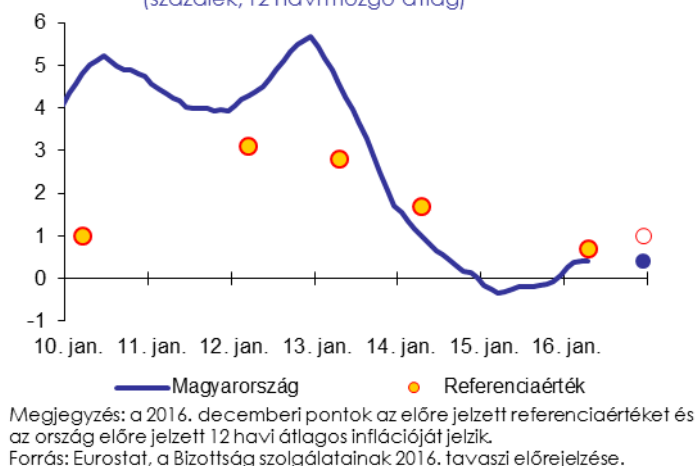
A magyar jogszabályok – különösen a Magyar Nemzeti Bankról (MNB) szóló törvény – **nem felelnek meg teljes mértékben** az EUMSZ összeegyeztethetőségről szóló 131. cikkének. Összeegyeztethetlenségek mindenekelőtt a következő területeken merülnek fel: az MNB függetlensége, a monetáris finanszírozás tilalma és a központi banknak a KBER-be történő integrációja az euró bevezetésének időpontjában (a KBER-nek az EUMSZ 127. cikkének (2) bekezdésében és a KBER/EKB-alapokmány 3. cikkében meghatározott feladataival összefüggésben). Emellett az MNB-ről szóló törvény további hiányosságokat tartalmaz az MNB KBER-be való integrációja tekintetében.

Magyarország teljesíti az árstabilitási kritériumot. Magyarországon az átlagos inflációs ráta a 2016 áprilisát megelőző 12 hónapban 0,4 % volt, tehát a 0,7 %-os referenciaérték alatt maradt, és az előrejelzés szerint a következő hónapokban is a referenciaérték alatt marad.

Az éves HICP-infláció Magyarországon az elmúlt két évben lényegében a globális trendeknek megfelelően alakult, és főként az olajárak esését követte. 2014-ben nulla körül mozgott, 2015 elején pedig –1,4 %-os mélypontra süllyedt, mivel a belföldi kereslet a történelmi szinten alacsony inflációs várakozásokkal összefüggésben egyáltalán nem okozott inflációs nyomást. A HICP-infláció 2015 végén 1 %-ra emelkedett, részben a feldolgozatlan élelmiszerek árai miatt. Az infláció 2016 elején újból csökkent, főként egyes hústermékek csökkentett héakulcsának és az olajárak újabb esésének köszönhetően. 2016 áprilisában az éves HICP-infláció 0,3 %-on állt.

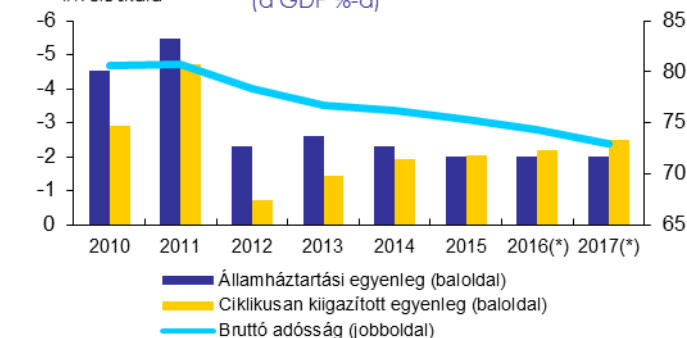
A Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzése szerint az infláció 2016-ban 0,4 %-ra, 2017-ben pedig 2,3 %-ra nő, ami főként a nyersanyagárak kevésbé kedvező alakulásának és a belföldi kereslet erősödésének tudható be. Magyarország viszonylag alacsony árszínvonala (a 2014. évi euróövezeti átlag mintegy 57 %-a) hosszú távon további árszínvonal-konvergencia lehetőségére enged következtetni.

5a. ábra: Magyarország – Inflációs kritérium 2010 óta
(százalék, 12 havi mozgó átlag)

Magyarország teljesíti az államháztartásra vonatkozó kritériumot. Magyarország nem áll túlzott hiányról szóló tanácsi határozat hatálya alatt. A GDP-arányos államháztartási hiány – leginkább a bevételek növekedésének köszönhetően – a 2013. évi 2,6 %-ról 2014-ben 2,3 %-ra csökkent. A GDP-arányos hiány 2015-ben még tovább csökkent 2,0 %-ra, és a Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi, változatlan politikát feltételező előrejelzése szerint 2016-ban és 2017-ben is ezen a szinten marad. A bruttó államadósság aránya 2015-ben a GDP 75,3 %-ára csökkent, és az előrejelzések szerint 2016-ban a GDP 74,3 %-ára, 2017-ben pedig a GDP 73 %-ára tovább fog mérséklődni¹⁵. A 2016. évi konvergenciaprogram Bizottság általi értékelése alapján nagymértékben fennáll a kockázata annak, hogy Magyarország nem fog megfelelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek, mivel 2016-ban – továbbá változatlan politikát feltételezve 2016-ban és 2017-ben együttesen is – nagymértékben fennáll a kockázat a szükséges kiigazítástól való jelentős eltérésre. Következésképp további intézkedésekre lesz szükség ahhoz, hogy az ország mindkét évben megfeleljen a követelményeknek. A magyar költségvetési keret 2011-ben indított átfogó reformja közel áll a befejezéshez, de eredményességét még értékelni kell.

5b. ábra: Magyarország – Államháztartási egyenleg és adósság
Inverz skála (a GDP %-a)

(*) A Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzése, v.ö. 15. lábjegyzet.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatai.

¹⁵ Az Eurostat fenntartását fejezte ki a Magyarország által a 2016. áprilisi bejelentésben szolgáltatott államháztartási adatok színvonalát illetően. A fenntartás az Eximbank ágazati besorolását érinti, és az összes év tekintetében az államadósság szintjének felfelé való kiigazítását eredményezheti.

Magyarország nem teljesíti az árfolyam-kritériumot. A magyar forint nem vesz részt az ERM II-ben. Magyarország árfolyam-lebegtetési rendszert működtet, ami lehetővé teszi a központi bank devizapiaci intervencióját. A forint árfolyama 2014 nyarán leértékelődött – mintegy 314 HUF/EUR-ra –, de ősszel visszaerősödött, ami a kamatcsökkentési ciklus felfüggesztésére és a devizaalapú lakáshitelek forintosításához az MNB által biztosított devizalikviditásra vezethető vissza. A forint 2015 januárjában újból gyengült – 316,5 HUF/EUR-ra –, miután a svájci nemzeti bank úgy döntött, hogy engedi a svájci frank felértékelődését. Az euróövezeti monetáris enyhítés eredményeként a forint áprilisban mintegy 299 HUF/EUR-ra erősödött, amire az MNB 2015 júniusában az irányadó kamatláb csökkentésével reagált. A forint euróárfolyama azóta nagyjából stabil maradt, jellemzően a 310–315 HUF/EUR sávban mozgott. A vizsgálati időszakot megelőző két évben a forint az euróval szemben mintegy 1 %-kal leértékelődött.

Magyarország teljesíti a hosszú távú kamatlábak konvergenciájára vonatkozó kritériumot. Az átlagos hosszú távú kamatláb a 2016 áprilisa előtti évben 3,4 % volt, tehát a 4,0 %-os referenciaérték alatt maradt. Az átlagos hosszú távú kamatláb a 2014. eleji mintegy 6 %-ról 2015 elején közel 3 %-ra süllyedt, ami főként a piaci bizalom globális hozaméhséggel összefüggő javulásának köszönhető. A hosszú távú kamatlábak 2015 közepén az amerikai és az euróövezeti hozamok emelkedését követve átmenetileg közel 3,9 %-ra nőttek, majd 2015 őszétől 3,3 % körül mozogtak. A hosszú távú kamatlábak német referenciakötvényhez viszonyított különbözete 2016 áprilisában mintegy 290 bázisponton állt.

Az értékelés során **egyéb tényezők** vizsgálatára is sor került, beleértve a fizetési mérleg alakulását és a piacok integrációját. A külső egyenleg az elmúlt két évben jelentős többletet mutatott, és a GDP arányában a 2014. évi mintegy 6 %-ról 2015-ben csaknem 9 %-ra emelkedett, főként az uniós források magas felhasználásának köszönhetően. Az EU és az IMF által 2008 őszén Magyarországnak nyújtott fizetésimérleg-támogatás teljes összegét 2016 áprilisában visszafizették. A magyar gazdaság kereskedelmi és befektetési kapcsolatai révén igen szorosan integrálódott az euróövezetbe. Az üzleti környezetet jellemző kiválasztott mutatók alapján megállapítható, hogy Magyarország rosszabbul teljesít, mint az euróövezeti tagállamok többsége. Magyarország pénzügyi szektora jól integrálódott az EU pénzügyi rendszerébe.

6. LENGYELORSZÁG

A jogszabályok összeegyeztethetőségére és a konvergenciakritériumok teljesítésére vonatkozó értékelés fényében és az egyéb releváns tényezőket is figyelembe véve a Bizottság úgy ítéli meg, hogy Lengyelország nem teljesíti az euró bevezetésére vonatkozó feltételeket.

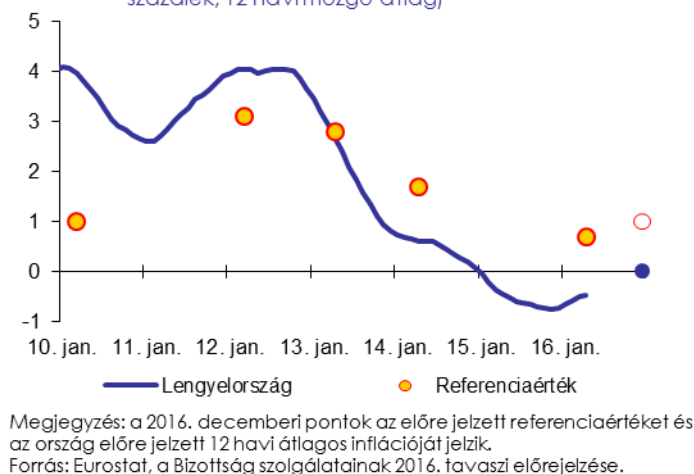
A lengyel jogszabályok – különösen a Lengyel Nemzeti Bankról (Narodowy Bank Polski – NBP) szóló törvény és a Lengyel Köztársaság alkotmánya – **nem felelnek meg teljes mértékben** az EUMSZ összeegyeztethetőségről szóló 131. cikkének. Összeegyeztethetlenségek merülnek fel a következő területeken: a központi bank függetlensége, a monetáris finanszírozás tilalma, valamint a központi banknak a KBER-be történő integrációja az euró bevezetésének időpontjában. Emellett az NBP-ről szóló törvényben is vannak hiányosságok a következők tekintetében: a központi bank függetlensége és az NBP-nek a KBER-be történő integrációja az euró bevezetésének időpontjában.

Lengyelország teljesíti az árstabilitási kritériumot. Lengyelországban az átlagos inflációs ráta a 2016. áprilist megelőző 12 hónapban $-0,5\%$ volt, tehát a $0,7\%$ -os referenciaérték alatt maradt, és várhatóan a következő hónapokban is a referenciaérték alatt marad.

Az éves HICP-infláció 2014. augusztusában negatívba fordult, de a 2015. februári $-1,3\%$ -os mélypont után 2016. elejéig fokozatosan emelkedett. E fejlemények főként a globális olaj- és az élelmiszerárak csökkenésére vezethetők vissza. 2016. áprilisában az éves HICP-infláció $-0,5\%$ -on állt.

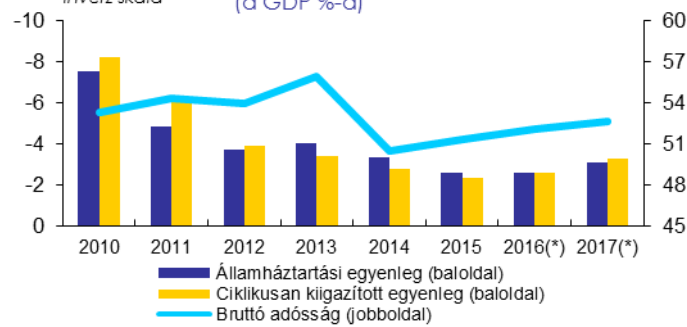
A Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzése szerint az infláció várhatóan csak fokozatosan fog emelkedni, 2016-ban $0,0\%$ -ra, 2017-ben pedig $1,6\%$ -ra. A világszerte alacsony infláció és a nyomott nyersanyagárak miatt valószínűleg kevésbé érvényesülnek majd a béremelések várhatóan kedvező hatásai. Lengyelország viszonylag alacsony árszínvonala (a 2014. évi euróövezeti átlag közel 55% -a) hosszú távon további árszínvonal-konvergencia lehetőségére enged következtetni.

6a. ábra: Lengyelország – Inflációs kritérium 2010 óta
(százalék, 12 havimozgó átlag)

Lengyelország teljesíti az államháztartásra vonatkozó kritériumot. Lengyelország nem áll túlzott hiányról szóló tanácsi határozat hatálya alatt. A GDP-arányos államháztartási hiány a költségvetési konszolidációs intézkedéseknek köszönhetően a 2013. évi $4,0\%$ -ról 2014-ben $3,3\%$ -ra csökkent. A GDP-arányos hiány 2015-ben $2,6\%$ -ra javult, és a Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi, változatlan politikát feltételező előrejelzése szerint 2016-ban $2,6\%$ marad, 2017-ben pedig $3,1\%$ -ra emelkedik. A GDP-arányos államadósság az előrejelzések szerint a 2015. évi $51,3\%$ -ról 2017-ben $52,7\%$ -ra emelkedik. A 2016. évi konvergenciaprogram Bizottság általi értékelése alapján fennáll a kockázata annak, hogy Lengyelország nem fog megfelelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek, mivel 2016-ban – továbbá változatlan politikát feltételezve 2017-ben is – fennáll a kockázat a szükséges kiigazítástól való jelentős eltérésre. Következésképp további intézkedésekre lesz szükség ahhoz, hogy az ország 2016-ban és 2017-ben megfeleljen a követelményeknek. Lengyelország az egyetlen olyan uniós ország, amelynek nincs független költségvetési tanácsa, és nem is tervezi ilyen intézmény létrehozását.

6b. ábra: Lengyelország – Államháztartási egyenleg és adósság
(a GDP %-a)

(*) A Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzése.

Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatai.

Lengyelország nem teljesíti az árfolyam-kritériumot. A lengyel zloty nem vesz részt az ERM II-ben. Lengyelország árfolyam-lebegtetési rendszert működtet, ami lehetővé teszi a központi bank devizapiaci intervencióját. A zloty 2014 végére nagyjából a 4,1–4,3 PLN/EUR közötti árfolyamsávban stabilizálódott, majd 2015 áprilisáig erősen felértékelődött – 4,0 PLN/EUR-ra –, ami a gyorsuló gazdasági növekedéssel, az EKB laza kamatpolitikájával és azzal magyarázható, hogy Lengyelországban lezárult a monetáris enyhítési ciklus. A trend ezt követően a belföldi politikai bizonytalanság miatt megfordult. Az árfolyam 2016. eleji volatilitását olyan tényezők okozták, mint a romló hitelminősítések, a globális kockázatok és a csökkenő kockázati prémiumok. Lengyelország 2009-ben rugalmas hitelkeret-megállapodást kötött az IMF-fel, amely még érvényben van. A zloty euróval szembeni árfolyama 2014 áprilisához képest 2016 áprilisában kb. 2,9 %-kal gyengébb.

Lengyelország teljesíti a hosszú távú kamatlábak konvergenciájára vonatkozó kritériumot. Az átlagos hosszú távú kamatláb a 2016 áprilisa előtti évben 2,9 % volt, tehát a 4,0 %-os referenciaérték alatt maradt. A 2014. eleji 4 % fölötti szintről 2015 elején mintegy 3 %-ra csökkent, majd a piaci bizalom javulásával 2015 folyamán még tovább, 2,7 %-ra süllyedt, de 2016 elején mérsékelten emelkedni kezdett. Ennek eredményeként a hosszú távú kamatlábak német referenciakötvényhez viszonyított különbözete 2016 elején mintegy 280 bázispontra emelkedett.

Az értékelés során **egyéb tényezők** vizsgálatára is sor került, beleértve a fizetési mérleg alakulását és a piacok integrációját. Lengyelország külső egyenlege az elmúlt években jelentősen javult, és 2013 óta – főként a kereskedelmi egyenleg erősödésének köszönhetően – többletet mutat fel. A lengyel gazdaság kereskedelmi és befektetési kapcsolatai révén jól integrálódott az euróövezetbe. Az üzleti környezetet jellemző kiválasztott mutatók alapján megállapítható, hogy Lengyelország rosszabbul teljesít, mint az euróövezeti tagállamok többsége. A lengyel pénzügyi szektor jól integrálódott az uniós pénzügyi rendszerbe, ezt a külföldi tulajdonú bankok jelentős aránya is jelzi.

7. ROMÁNIA

A jogszabályok összeegyeztethetőségére és a konvergenciakritériumok teljesítésére vonatkozó értékelés fényében és az egyéb releváns tényezőket is figyelembe véve a Bizottság úgy ítéli meg, hogy Románia nem teljesíti az euró bevezetésére vonatkozó feltételeket.

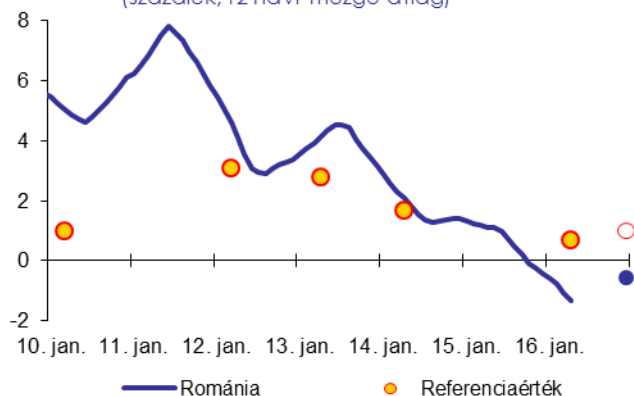
A román jogszabályok – különösen a Román Nemzeti Bank statútumát szabályozó 312. sz. törvény (a BNR-törvény) – **nem felelnek meg teljes mértékben** az EUMSZ összeegyeztethetőségről szóló 131. cikkének. Összeegyeztethetlenségek merülnek fel a következő területeken: a központi bank függetlensége, a monetáris finanszírozás tilalma, valamint a központi banknak a KBER-be történő integrációja az euró bevezetésének időpontjában. Továbbá, a BNR-törvény hiányosságokat tartalmaz a következőkkel kapcsolatban: a központi bank függetlensége és a központi banknak a KBER-be történő integrációja az euró bevezetésének időpontjában (a BNR célkitűzéseivel és a KBER-nek az EUMSZ 127. cikkének (2) bekezdésében és a KBER/EKB-alapokmány 3. cikkében meghatározott feladataival összefüggésben).

Románia teljesíti az árstabilitási kritériumot. Romániában az átlagos inflációs ráta a 2016. áprilisát megelőző 12 hónapban $-1,3\%$ volt, tehát jóval a $0,7\%$ -os referenciaérték alatt maradt, és az előrejelzés szerint a következő hónapokban is jóval a referenciaérték alatt marad.

Az éves HICP-infláció az elmúlt két évben főként a héakulcsok egymást követő csökkentéseinek és az alacsony globális olajáraknak köszönhetően végig csökkenő pályán volt, noha a háttérben a költségvetési ösztönzőkkel és a magas bérnövekedéssel megerősített belföldi kereslet hatására inflációs nyomás alakult ki. Az infláció 2014-ben szinte végig 1% és 2% között mozgott, majd 2015 júniusában a negatív tartományba süllyedt ($-0,9\%$), miután egyes élelmiszerek héakulcsát 24% -ról 9% -ra csökkentették. Az éves HICP-infláció rátája azóta is negatív. A HICP-infláció az általános héakulcs 4 százalékpontos csökkentése miatt 2016. januárjától újból esni kezdett, 2016. áprilisában $-2,6\%$ -on állt.

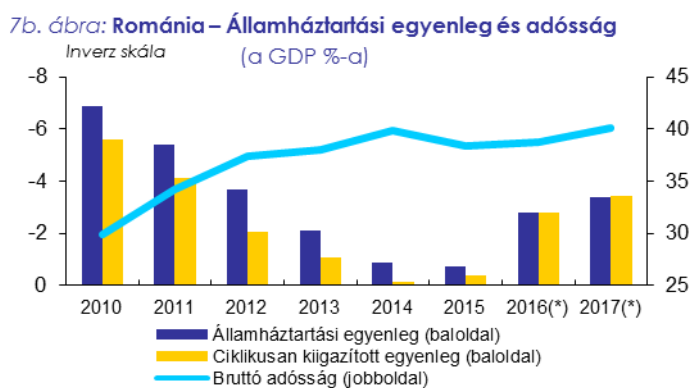
A Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzése szerint az éves HICP-infláció 2016-ban átlagosan $-0,6\%$ lesz, 2017-ben azonban a következő okok miatt $2,5\%$ -ra ugrik vissza: egyfelől lecseng az élelmiszer-héakulcsok csökkentésének hatása, másfelől bezáródik a kibocsátási rés, és megnő a belföldi inflációs nyomás. A felfelé ható kockázatok főként a belföldi inflációs nyomás vártnál nagyobb növekedéséhez és a bérnövekedés felgyorsulásához kötődnek. Románia viszonylag alacsony árszínvonala (a 2014. évi euróövezeti átlag mintegy 52% -a) hosszú távon további jelentős árszínvonal-konvergencia lehetőségére enged következtetni.

7a. ábra: Románia – Inflációs kritérium 2010 óta
(százalék, 12 havi mozgó átlag)

Megjegyzés: a 2016. decemberi pontok az előre jelzett referenciaértéket és az ország előre jelzett 12 havi átlagos inflációját jelzik.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzése.

Románia teljesíti az államháztartásra vonatkozó kritériumot. Románia nem áll túlzott hiányról szóló tanácsi határozat hatálya alatt. A GDP-arányos államháztartási hiány – főként a kiadások visszafogásának és az adóbeszedés javuló hatékonyságának köszönhetően – a 2013. évi 2,1 %-ról 2014-ben 0,9 %-ra csökkent. A GDP-arányos hiány 2015-ben 0,7 % volt, és a Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi, változatlan politikát feltételező előrejelzése szerint 2016-ban 2,8 %-ra, 2017-ben pedig 3,4 %-ra romlik. A GDP-arányos államadósság a 2015. évi 38,4 %-ról 2017-ben várhatóan 40,1 %-ra nő. A 2016. évi konvergenciaprogram Bizottság általi értékelése alapján fennáll a kockázata annak, hogy Románia nem fog megfelelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek, mivel 2016-ban – továbbá változatlan politikát feltételezve 2017-ben is – fennáll a kockázat a jelentős eltérésre. Következésképp további intézkedésekre lesz szükség ahhoz, hogy az ország 2016-ban és 2017-ben megfeleljen a követelményeknek. Románia a költségvetési kerettel összefüggésben átfogó jogszabálysomagot fogadott el, ennek fegyelmező hatása azonban a végrehajtás hiányosságai miatt csekély.

(*) A Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzése.

Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatai.

Románia nem teljesíti az árfolyam-kritériumot. A román lej nem vesz részt az ERM II-ben. Románia árfolyam-lebegtetési rendszert működtet, ami lehetővé teszi a központi bank devizapiaci intervencióját. A lej euróval szembeni árfolyama 2014 tavasza és 2016 eleje között viszonylag korlátozott mértékben ingadozott, ami a 2015 végéig tartó EU–IMF pénzügyi támogatási programnak volt köszönhető. A lej árfolyama a vizsgált időszakban túlnyomórészt a 4,4–4,5 RON/EUR közötti sávban mozgott. Az árfolyam 2014 vége felé némileg gyengült, főként a globális kockázatkerülés fokozódása miatt, majd az újabb euróövezeti monetáris enyhítésnek köszönhetően 2015 elején valamelyest megszilárdult. 2015 végén a politikai bizonytalanság miatt újból gyengülni kezdett, de 2016 elején stabilizálódott. A lej euróval szembeni árfolyama 2014 áprilisában és 2016 áprilisában lényegében ugyanazon a szinten állt.

Románia teljesíti a hosszú távú kamatlábak konvergenciájára vonatkozó kritériumot. Az átlagos hosszú távú kamatláb Romániában a 2016 áprilisa előtti egy évben 3,6 % volt, tehát a 4,0 %-os referenciaérték alatt maradt. A hosszú távú kamatlábak a 2014. tavaszi 5 % feletti értékről 2014 végére 4 % alá csökkentek, majd 2015 februárjában átmenetileg 3 % alá süllyedtek. 2015 közepén újból megemelkedtek, elérték a 4 %-ot, azóta pedig 3,5 % körül mozognak. Ennek eredményeként a hosszú távú kamatlábak német referenciakötvényhez viszonyított különbözete a 2012 végén mért 500 bázispont feletti értékről 2016 áprilisára mintegy 330 bázispontra csökkent.

Az értékelés során **egyéb tényezők** vizsgálatára is sor került, beleértve a fizetési mérleg alakulását és a piacok integrációját. Románia külső egyenlege 2013 óta – főként az áruforgalmi hiány csökkenésének köszönhetően – többletet mutat fel. Románia 2009 és 2015 között nemzetközi pénzügyi segítségnyújtási programok kedvezményezettje volt. A 2009-ben indult első, kétéves EU–IMF pénzügyi támogatási programot 2011-ben és 2013-ban két további EU–IMF utódprogram követte. Az első programmal szemben ez utóbbiak elővigyázatossági programok voltak, lehívásukra nem került sor. A román gazdaság kereskedelmi és befektetési kapcsolatai révén jól integrálódott az euróövezetbe. Az üzleti környezetet jellemző kiválasztott mutatók alapján megállapítható, hogy Románia rosszabbul teljesít, mint az euróövezeti tagállamok többsége. A román pénzügyi szektor jól integrálódott az uniós pénzügyi rendszerébe, ezt a külföldi tulajdonú bankok jelentős aránya is jelzi.

8. SVÉDORSZÁG

A jogszabályok összeegyeztethetőségére és a konvergenciakritériumok teljesítésére vonatkozó értékelés fényében és az egyéb releváns tényezőket is figyelembe véve a Bizottság úgy ítéli meg, hogy Svédország nem teljesíti az euró bevezetésére vonatkozó feltételeket.

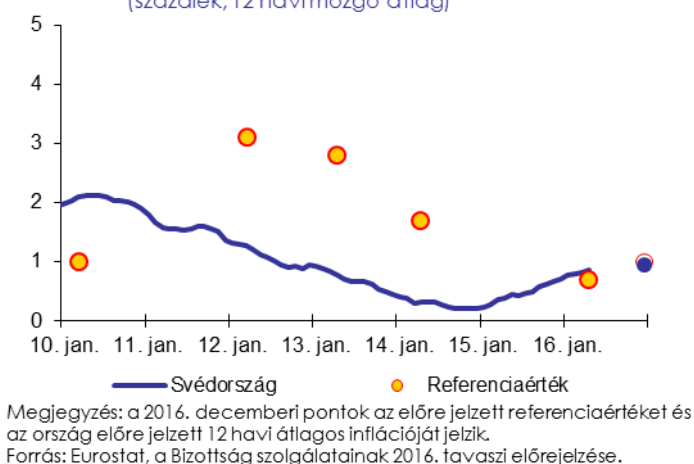
A svéd jogszabályok – különösen a Svéd Nemzeti Bankról (Sveriges Riksbank) szóló törvény, az alaptörvény és az árfolyam-politikáról szóló törvény – **nem felelnek meg teljes mértékben** az EUMSZ összeegyeztethetőségről szóló 131. cikkének. Összeegyeztethetlenségek és hiányosságok állnak fenn a következő területeken: a központi bank függetlensége, a monetáris finanszírozás tilalma, valamint a központi banknak a KBER-be történő integrációja az euró bevezetésének időpontjában.

Svédország nem teljesíti az árstabilitási kritériumot. Svédországban az átlagos inflációs ráta a 2016 áprilisát megelőző 12 hónapban 0,9 %-ot tett ki, tehát a 0,7 %-os referenciaérték fölött volt, de az előrejelzés szerint a következő hónapokban a referenciaérték alá süllyed.

Svédország átlagos inflációs rátája – főként a korona leértékelődése, az adóemelések és a belföldi kereslet növekedését alátámasztó, alkalmazkodó monetáris politika miatt – a 2014. évi 0,2 %-ról 2015-ben 0,7 %-ra emelkedett. 2016 áprilisában az éves HICP-infláció 1,0 %-on állt.

A HICP-infláció 2016 folyamán a jelenlegi erős növekedést figyelembe véve várhatóan mérsékelten emelkedni fog, noha az alacsony olaj- és nyersanyagárak tompítják e hatást. Egyetlen HICP-összetevő sem utal arra, hogy különösebb emelkedésre kellene számítani, a bérek alakulása pedig az előrejelzések szerint mérsékel marad. Ennek megfelelően a Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzése szerint az éves átlagos infláció 2016-ban 0,9 %, 2017-ben pedig 1,2 % lesz. Svédországban a fogyasztói árak euróövezethez viszonyított szintje fokozatosan nőtt Svédország 1995-ös uniós csatlakozása óta: 2014-ben 124 %-ot ért el.

8a. ábra: Svédország – Inflációs kritérium 2010 óta
(százalék, 12 havi mozgó átlag)

Svédország teljesíti az államháztartásra vonatkozó kritériumot. Svédország nem áll túlzott hiány fennállásáról szóló tanácsi határozat hatálya alatt. Az államháztartás GDP-arányos egyenlege a 2014. évi 1,6 %-os hiányról 2015-ben 0,0 %-ra javult, főként az adóbevételek erős emelkedésének köszönhetően, ami a magánfogyasztás élénkülésére és az adók emelésére vezethető vissza. A Bizottság szolgálatainak 2016. tavaszi előrejelzése szerint az államháztartási hiány 2016-ban várhatóan a GDP 0,4 %-a, 2017-ben pedig 0,7 %-a lesz. A bruttó államadósság aránya 2015-ben a GDP 43,4 %-ára nőtt, de az előrejelzések szerint következő években fokozatosan csökken, 2016-ban a GDP 41,3 %-ára, 2017-ben pedig a GDP 40,1 %-ára. A 2016. évi konvergenciaprogram Bizottság általi értékelése alapján Svédország várhatóan meg fog felelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek. Svédország erős nemzeti költségvetési kerettel rendelkezik, amit költségvetése sok éve tartó rendezettsége is bizonyít.

8b. ábra: Svédország – Államháztartási egyenleg és adósság
Inverz skála (a GDP %-a)

Svédország nem teljesíti az árfolyam-kritériumot. A svéd korona nem vesz részt az ERM II-ben. Svédország árfolyam-lebegtetési rendszert működtet, ami lehetővé teszi a központi bank devizapiaci intervencióját. A korona 2013 eleje és 2015 kezdete között leértékelődési trendet követett, és a meghatározó fontosságú, svédországi monetáris enyhítés következtében csaknem 14 %-kal gyengült az euróval szemben. A jelen értékelést megelőző két évben a korona mintegy 1,6 %-kal leértékelődött az euróval szemben, és átlagosan a 9,30 SEK/EUR árfolyam körül mozgott.

Svédország teljesíti a hosszú távú kamatlábak konvergenciájára vonatkozó kritériumot. Az átlagos hosszú távú kamatláb Svédországban a 2016 áprilisa előtti egy évben 0,8 % volt, tehát jóval a 4,0 %-os referenciaérték alatt maradt. A svéd hosszú távú kamatlábak 2014-ben tovább csökkentek, és 2015 áprilisában 0,3 %-kal történelmi mélypontra süllyedtek, majd 2016 elejére némileg megnövekedtek. A német referenciakötvényhez viszonyított kamatkülönbözet 2014 eleje óta csökkent, részben amiatt, hogy a válság idején az euróövezetből az országba menekített tőke megkezdte visszatérését. A kamatkülönbözet 2016 április végén mintegy 68 bázisponton állt.

Az értékelés során **egyéb tényezők** vizsgálatára is sor került, beleértve a fizetési mérleg alakulását és a piacok integrációját. Svédország külső egyenlegének többlete 2010 óta viszonylag stabilan mintegy 6 %-on állt. Svédország gazdasága kereskedelmi és befektetési kapcsolatai révén integrálódott az euróövezetbe. Az üzleti környezetet jellemző kiválasztott mutatók alapján megállapítható, hogy Svédország jobban teljesít, mint az euróövezeti tagállamok többsége. A svéd pénzügyi szektor jól integrálódott az EU pénzügyi szektorába, különösen az északi-balti pénzügyi klaszter összekapcsolódásai révén. A makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás összefüggésében Svédországot 2016-ban részletes vizsgálatnak vetették alá, amely feltárta, hogy Svédországban továbbra is makrogazdasági egyensúlyhiány tapasztalható.